

VÄINÄMÖINEN

II. KANSALLISHALTIA.

16.

Onko kansallishaltia aistillisesti havaittavissa samoin kuin on kansallisaura? Onko kukaan meidän aikanamme nähnyt esim. Suomen kansallishaltian? Runoilijamme kyllä puhuvat „Suomen suojelusenkelistä” ja heidän intuitsioninsa siihen uskoo, mutta materialistinen aikamme pyytää aistillisia havaintoja. Onko niitä?

Kaksi selvänäköistä kuvausta on julkaistu „Tietäjässä”. Toisessa sanotaan:

„Tahdon tässä kertoa ihanasta näystäni, minkä näin uutena vuotena teosofisessa matineassa Työväentalolla. Olen monasti ajatellut niin sanotusta kansallishaltiaista, että minkälainen se mahtaa olla meillä suomalaisilla, onkohan se meidän Deevamme ruman vai kauniin näköinen, onko se miehen vai naisen muotoon pukeutuneena, vai liekö se ilman muotoa? Näin olen sitä kuvitellut mielessäni, mutta en ole voinut saada miettimiselleni mitään tulosta tästä. Vaan nyt se mysterio aukeni silmiäni eteen, kun ylisihteri esitelmässään siirsi sieluni silmän, kosketellessaan Suomen kansan henkisiä tehtäviä nykyään ja ennen.

„Suomalainen Deeva eli suomalaisten kansallishaltia on – millaisena minä sen näin – ihmeellinen keskus. En voi sen muotoa pukea sanoihin, sillä se on tavallaan ilman muotoa. Mutta millaisena minä sen näin, niin se muistutti ensin loistavaan siniseen pukuun puettua ihanata jumalallista naisolentoa, jonka vaatetus oli itse Suomen maa, ja tämä olento oli yhdistyneenä maahan ja hänen kasvonsa muistuttivat nousevan kesäamun aurinkoa, joka nousee taivaanrannalta ja luo monenväriset säteensä yli maan pinnan. Näistä ihanan loistavista kasvoista lähti neljä sädettä, jotka kulkivat yli maapallon. Keskeltä kasvoja lähti keltainen säde, mikä kulki yli Europan ja Egyptin ja Himalajan. Läntiseltä puolelta kasvoja kulki sininen säde, joka kulki yli Atlantin ja Skandinavian ja Englannin ja Amerikan. Itäisellä puolella kasvoja näin viheriän säteen, joka myös kulki yli maan pinnan, ja kasvojen yläosasta kulki kohti avaruutta sinertävänpunainen säde, joka kohosi kohti ääretöntä korkeutta. Kaikki nämä säteet peittivät Suomenmaan sisäänsä.” (Tietäjä 1915, s. 39 seur.)

Toisessa kuvauksessa sanotaan:

„Valtakuntien ja maiden vaakunat ovat myös vertauskuvia. Kilvessä oleva kruunu kuvaa sitä jumalallista haltiaolentoa, joka näkymättömästä maailmasta käsin johtaa kansan kohtaloita ja kehitystä. Vaakunassa oleva leijonan, kotkan, liljan tai muu kuva symbolisoi niitä taivaallisia sotajoukkoja, jotka ympäröivät kansallisdeevaa ja saavat värityksensä kansallisesta aurasta. Tietysti nämä vaakunat samoin kuin aateliskilvet saattavat olla huonosti valittuja, kun valinta ei ole okkultisella tavalla tapahtunut.

„Mitä nyt erityisesti Suomen vaakunaan tulee, on sen valinnassa mielestäni tapahtunut erehdys. Suomen vaakunassa on leijona herttakruunu päässä. Kruunusta en välitä mitään, mutta leijona ei ole paikallaan. Minun silmilleni ei ainakaan Suomen kansallishaltia joukkoineen ole näyttäytynyt leijonan muodossa. Jos siitä kuvan tahtoisin antaa, olisi se pikemmin seuraava:

„Päivä on valkenemassa, ja etäältä, auringonnousun puolelta, kuuluu suurten siipien hiljainen suhina. Auringon noustessa kohoaa mahtava kotka taivaanrannalle. Levitetyin, kirjavin siivin se lähenee. Jo voimme erottaa kultakruunuisen haltian, joka seisoo kotkan päässä ja ohjaa sen lentoa. Jo voimme erottaa, kuinka linnun hohtavat siivet ovat muodostetut lukemattomista taivaallisista olennoista, jotka deevan käskyjä totellen liikkuvat järjestyneissä ryhmissä. On aivankuin kansallishaltia itse toisi auringon mukanaan ja kuin hänen joukkonsa sointuvassa matalaäänisessä hymnissä laulaisi päivän vuoresta esille.” (Tietäjä 1914, s. 149 seur.)

17.

Jos tunnemme ihmisen vain näöltään, emme vielä tunne häntä henkilökohtaisesti. Saatamme tehdä johtopäätöksiä ulkomuodosta sisäisen ihmisen suhteen, mutta emme voi sanoa häntä tuntevamme, ennenkuin joudumme lähempään kosketukseen hänen kanssaan. Todelliseen tuntemiseen vaaditaan psykologista pohjaa vielä suuremmassa määrässä kuin fysiologista.

Sama on suhteemme näkymättömän maailman olentoihin, jotka ovat ainoastaan yliaistillisesti havaittavissa. Jos sisäisillä aisteillamme näemme semmoisen olennon ulkomuodon ja siis aistillisesti reagoimme hänen läsnäolonsa vaikutukselle, emme vielä tunne häntä kuin „näöltä”. Oppiaksemme tuntemaan häntä personallisesti, täytyy meidän joutua psykologiseen kosketukseen hänen kanssaan. Psykkiseen eli yliaistilliseen kontaktiin perustuu tässä tapauksessa vain „näöltä” tunteminen, jota vastoin psykologinen kosketus on oleva henkistä laatua.

Entä henkinen kosketus? Mikä se on? Se on sitä, että toinen minä kohtaa toista sen omalla tasolla. Näkymättömän maailman olennolla ei ole fyysillistä ruumista; hänen minänsä ei siis voi kohdata ihmisen minää näkyväisessä maailmassa. Ihminen sitä vastoin on sisäisen rakenteensa nojalla näkymättömänkin maailman jäsen. Hänelle sentähden on mahdollista minässään kohota fyysillisestä maailmasta henkimaailmaan ja siellä joutua minänä kosketukseen näkymättömän olennon minän kanssa.

Tapahtuuko semmoinen koskaan? Tapahtuu. Runoilijan inspiratsioni esim. nostaa hänet tietämättään (ehkä joskus tietoisenaikin) henkimaailmaan. Runoilijaneron todellinen intuitsioni on täten tavallaan luotettavampaa tietämistä henkimaailman asioista ja olennoista kuin paljas yliaistillinen eli selvänäköinen havainto. Molemmat yhdessä luovat sitä vastoin todellisen salatieteellisen tiedon.

On huomattava, että runoilijan nerollisuus ei ole kyky laatia runoja ainoastaan, vaan ennen kaikkea sielun ja hengen määrätty, korkea kehitys. Ennenkuin ihminen kykenee personallisesti seurustelemaan henkimaailman olentojen kanssa, täytyy hänen olla henkisesti niin kehittynyt, että tajuisena ja ajattelevana minuutena jaksaa liikkua heidän parissaan. Ja koska henkimaailman olennot ovat erilaisilla kehitysasteilla, vaatii kunkin olentoryhmän personallinen kohtaaminen ihmisenkin puolelta yhä korkeampaa ja syvempää henkistä kehitystä. Saatamme suorastaan puhua ehdoista, joiden täyttäminen on välttämätön, ennenkuin ihmiselle avataan portit toisen tai toisen henkiolentoryhmän eli „taivaallisen hierarkian” tuttavuuteen.

Syystä saatamme kysyä: mikä kehitystaso, mikä henkinen pohja on oleva sillä ihmisellä, joka tahtoo oppia kansallishaltiaa tuntemaan ja ymmärtämään?

18.

Ihmisessä ei ole mitään psykologisia yhtymäkohtia korkeamman henkimaailman kanssa eikä hän voi tätä ollenkaan ymmärtää, ellei hän osaa sanan varsinaisessa merkityksessä rakastaa. Rakkaus yksin on avain, joka avaa hänelle taivaan valtakunnan portit. Ellei hänen sydämessään asu rakkautta, saa hän turhaan kolkuttaa taivaan oveille.

Mikä sitten on rakkaus? Se on henkinen todellisuus eikä aistillinen. Aistillinen rakkaus on hetken lapsi, se on oikullinen, muuttuva, haihtuva. Se asuu aivoissa eikä sydämessä. Mutta niinkauan kuin se kestää, on ihminen sen orja. Henkinen rakkaus sitä vastoin on kotoisin iäisyyden valtakunnasta, se on uskollinen, pysyvä, muuttumaton. Se on valloittanut ihmisen sydämen, mutta samalla tehnyt ihmisen vapaaksi. Ei koskaan ihmisen ole niin helppo kasvaa pois itsekkyyden ja pahan kahleista kuin todellisen inhimillisen rakkauden turvissa.

Niin kauan kuin ei ihminen rakasta, ei hän vielä ole henkiolento *de iure*. Hän on vain fyysillinen minä-olento, jonka itsetietoinen elämä katkeaa fyysillisessä kuolemassa. Mutta sitä myöten kuin hän oppii rakastamaan, sitä myöten hän rakentaa itselleen kuolemanjälkeistä itsetietoisuutta. Rakkaus tekee hänestä henkiolennon – ei ainoastaan *de facto*, vaan myös *de iure*.

Rakkauden tunnusmerkkinä on uskollisuus, kestävyys, iloinen antaumus. Ruumiillisessa maailmassa aistit sitä palvelevat. Se ei pelkää aistillisia ilmaisumuotoja, mutta sen olemus ei niihin tyhjenny. Sen silmämääränä ei ole aistillinen nautinto, vaan rakastetun inhimillinen onni. Mikä maallinen rakkaus paraiten kuvaa meille sitä henkistä tunnetta, josta tässä on kysymys? Mikä muu kuin runoilijain ylistämä äidin rakkaus! Morsian voi ylkänsä hyljätä, ystävä ystävänsä, mutta koska äiti poikansa unohtaa? Äidin rakkaus ei paljoakaan itselleen pyydä, se etsii vain lapsensa onnea. Kaikkea se kärsii, ja kaikkea se kestää. Kaiken pahan se torjuu, kaiken hyvän se uskoo. Ei horjuta sitä lapsen kiittämättömyys, ei hänen kylmyytensä, ei hänen tuottamansa surut ja tuskat. Äidin syli on rakastetulle aina avoin. Missä äidin rakkaus on, siellä on väsyneellä matkamiehellä koti.

Äidin rakkauden taustana on veriside. Mutta jos eliminoimme pois sen siteen, joka salaisesti ehkä pakoittaa äitiä rakastamaan, on meillä eheä ja ihana kuva todellisesta henkisestä rakkaudesta.

Ne ihmiset siis, jotka äidin tavalla osaavat rakastaa, ne voivat sanoa olevansa henkiolentoja. Jos he ovat runoilijoita tai salatieteilijöitä tai näkijöitä, joutuvat he silloin tekemisiin korkeamman henkimaailman kanssa; tarkemmin sanoen: korkeamman henkimaailman ensimmäisen asteen eli osaston kanssa. He pääsevät kosketukseen n.s. enkelein kanssa, ihmisyksilöiden „korkeampien minuuksien” ja suojelusenkeleiden kanssa, näkymättömien opettajien ja johtajien kanssa. Mutta vielä he eivät opi tuntemaan kansallisia suojelusenkeleitä eli deevoja, kansallishaltioita.

19.

Mitä psykologista kehitystä vaaditaan näet siltä ihmiseltä, joka pyrkii ymmärtämään kansallishaltiaa? Hänen on pitänyt rakkaudessa ottaa vielä suuri askel eteenpäin.

Opittuaan yksilöllisesti ja uskollisesti rakastamaan on ihminen altis kahdenlaiselle houkuttelevalle harhalle. Toinen on hieno ja peitetty itsekkyyys, joka kuiskaa: „nyt sinä olet oppinut tekemään toisen ihmisen onnelliseksi; sinä olet ratkaissut elämän ongelman, ja palkkiosi on oma onnesi. Varjele siis onneasi. Maailma on täynnä pahaa. Suojele itsesi ja rakastettusi siltä. Älä maailmasta välitä. Olethan sinä taivaan asujain. Elä siis maankin päällä, niinkuin eläisit taivaissa.” Toinen ääni on katkeran pessimistinen ja se puhuu ihmiselle: „mitä hyvää sinulle on kaikista ponnistuksistasi ja voitoistasi? Mitä hyötyä niistä on toisillekaan? Maailma elää onnellisena itsekkyydessään. Ei se pyri muuhun kuin himojensa täyttämiseen. Koko elämä on korkeammalta kannalta katsoen narripeli. Ihmiset ovat houkkioita: paras on jättää heidät omaan rauhaansa. Viisas kaipaa kuolemaa. Hän haluaa maailmasta päästä. Mitä varten sinäkään eläisit? Et sinä kuitenkaan voi onnelliseksi tulla. Vaikka itse osaatkin rakastaa, ei ole toista ihmistä, joka olisi rakkautesi arvoinen ja osaisi sinua rakastaa. Polttavaa tuskaa on koko olemassaolo! Kärsimystä ja kurjuutta koko sinun elämäsi!”

Jos ihmisellä on sisäisen näkemisen lahja, voi hän tällöin tehdä seuraavan havainnon: Hän on todella henkimaailman kansalainen, sillä sen maailman olennot etsivät hänen seuraansa. Suuret joukot ihmeellisen ihania jumalolentoja pyrkivät hänen luokseen. Loistavat enkelit monenvärisissä hohtavissa puvuissa lähestyvät häntä, karkeloivat hänen ympärillään pehmeissä liikkeissä ja viehättävin elein, täyttävät ilman hurmaavalla soitolla ja laululla ja puhuvat hänelle sointuvissa säveleissä: „oi sinä maaemon lapsi, joka et vielääkään uskalla olla oma itsesi! Johan sinä olet itsesi voittanut, jo olet maallisen elämän kahleista vapaa, miksi siis enää epäröit? Ota vastaan palkinto, minkä ansainnut olet. Jätä ihmisten ilmat, jätä maailman metelit, ja liity niihin, jotka ovat sinun todellisia heimolaisiasi. Liity meihin! Me ymmärrämme sinua, me rakastamme sinua, meidän parissa olet onnellinen. Jätä kuoleman valtakunta ja tule tänne, missä kuolemaa ei ole. Taivas on sinun syntymäkotisi. Sinä olet enkeli ja jumala niinkuin me.”

Näiden houkutusten ympäröimänä ja ahdistamana ihmisen täytyy seistä hengessään lujana ja järkähtämättömänä. Hänen sielunsa syvyydestä täytyy kaikua viettelyksille vastaukseksi: „ihmisenä tehtäväni nähtävästi on toinen kuin seurata itsekkyyden ja oman onnen huumaavaa ääntä. Ihmisenä minun täytyy osata kieltää itseni ja luopua onnestani, jos elämä niin vaatii. Ihmisenä en saa ylpistyä

omista saavutuksistani enkä katkeroitua toisten itsekkyydestä. Ihmisenä minun tulee aina kärsiä ja kestää ja aina rakastaa.”

20.

Ihminen tekeekin sen huomion, että hillitessään ajatuksensa ja mielikuvituksensa hänelle avautuu uusi maailma uusine rakkauskykyineen. Kun hänen personallista sydäntään poljetaan ja hän tottuu rakastamaan pyytämättä tai odottamatta vastarakkautta, laajenee hänen sydämensä personattomaksi ja epäitsekkääksi. Kaikesta totuudesta hän iloitsee, kaikesta kauneudesta hän heltyy, kaikesta inhimillisestä hyvydestä hän kiitollisena lämpenee – ikäänkuin se häntä koskisi, – ja hän huomaa kummakseen rakastavansa jokaista ihmistä, joka hänen tielleen sattuu. Siinä rakkaudessa ei ole mitään itsekästä eikä siitä millään tavalla voisi puhua. Se on vain hiljaista riemua siitä, että on toisiakin henkiolentoja, joiden pohjimpana pohjana on jotakin hyvää. Se on aivankuin hän lempeytensä ja rakkautensa silmällä näkisi ihmisessä semmoista, josta heillä itsellään ehkei ole aavistusta. On aivankuin hän näkisi heissä jotain lupautusta, jotain hyvää, jota hänen rakkautensa voisi tahtoa heissä esille. Ja hänen silmissään ihmiset itsestään jakautuvat ja ryhmittyvät omien kehitysmahdollisuuksiensa mukaan. Hän huomaa, kuinka toiselta ihmisryhmältä puuttuu toinen, toiselta toinen hyve tai ominaisuus. Hänen sydämensä alkaa tahtoa hyvää ja ajatella hyvää ihmisille ryhmittäin ja hänen sielunsa joutuu ikäänkuin painimaan niiden suurten voimien kanssa, jotka ilmenevät inhimillisinä hyveinä.

Tulee hetki, jolloin hän mielestään tuntee ihmiset ympärillään heidän syvintä itseään myöten. He ovat hänen omiaan ja omaisiaan erikoisella tavalla. Heillä on kaikilla jotain yhteistä, joka perustuu siihen, että ovat kaikki samaa kansaa. Jos hän nyt matkustaa ulkomaille ja joutuu tekemisiin vieraiden kansojen kanssa, astuu tämä samaisuus ja yhteenkuuluvaisuus omiin kansalaisiin nähden silmiin pistävästi näkyviin. Hän tuntee ymmärtävänsä ja rakastavansa omaa kansaansa erikoisemmin, vaikka kaikki ihmiset ihmisinä ovat rakastettavia. Ja tämä hänen erikoinen rakkautensa tekee hänelle mahdolliseksi syventyä oman kansansa henkeen. Kaikki suuret sielut, runoilijat, sankarit, tietäjät, ovat tämän kokeneet. He ovat tällä rakkauskyvyllä syntyneet, sillä he ovat sen itsellensä kärsineet ja kamppailleet menneissä elämässään.

Jos ihminen tällöin on selvänäköinen, voi hän tehdä sen havainnon, että hänen minänsä nyt seurustelee sängen korkeiden ja loistavien henkiolentojen kanssa. Nämä olennot ovat jonkinmoisia pääenkeleitä, jotka suojelevat ja johtavat suuria enkeliryhmiä ja taivaallisia sotajoukkoja. Näiden pääenkelein joukossa on hänen omankin kansansa haltia eli deeva. Hän näkee, kuinka deeva johtaa alempia suojelusenkeleitä ja kuinka nämä kansan eläville ihmisyksilöille välittävät deevan inspiratsioneja. Hän näkee, kuinka kansan ulkonainen historia sisäiseltä ytimeltään on haltian historiaa. Hän näkee, kuinka kansa kehittyy rinnan haltiansa kanssa, kuinka kansallisuus ja kansan henki on personoituna haltiaassa. Hän ymmärtää, mikä syvä henkinenkin totuus piilee vanhassa sanassa „sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto”, sillä keltä voi saada parempaa tietoa kansan sisimmästä luonteesta ja tehtävästä kuin siltä mahtavalta, näkymättömältä kuninkaalta, joka kansan kohtaloa ohjaa ja joka henkisesti katsoen juuri on kansa itse?

21.

Kansallishaltia on verrattavissa ihmisen minään, hänen sisäiseen, korkeaan, puhtaaseen minäänsä. Kansallishaltia on kansan korkeampi minä. Hän ei ole summasielu eikä kansansielun synnyttämä, vaan itsenäinen jumal-syntyinen olento. Olemme nimittäneet häntä „pääenkeliksi” ja sillä viitanneet siihen, että hän kuuluu henkijärjestykseen eli hierarkiaan, joka ei välittömästi ole tekemisissä ihmiskehityksen kanssa. Hänen oma elämänsä kuluu puitteissa ja sääntöjen mukaan, jotka sille on

määrännyt n.s. deeva-evolutsioni. Mutta pääenkelin kehitysmahdollisuuksiin ja tehtäviin kuuluu m.m. oman kohtalonsa liittämisen jonkun valitsemansa kansan kohtaloon.

Tämä liittyminen tapahtuu ajassa ja siitä hetkestä lähtien loistava deeva-olento on ainaisessa vuorovaikutuksessa kansansa sielun eli kansallis-auran kanssa. Hän ei ole enää täysin vapaa olento. Hän on rakkaudesta sitonut itsensä, vapaaehtoisesti rajoittanut enkelivapautensa. Nyt hän on riippuvainen kansasta ja sen yksilöistä. Ei hänen valtansa kansansa yli ole rajaton. Ei hän saata sitä johtaa ja ohjata mielinmäärin. Hän on pikemmin edelläkulkija, jota hänen kansansa verkalleen seuraa, ihanne, joka kajastaa profeettain silmiin, mutta jota kansa ehkei alussa tunne edes omakseen. Kansa saattaa pettää deevansa toivomuksia, jäädä kuuroksi hänen kuiskeilleen ja vasta kaukaisia syrjäiteitä kierreltyään palata kansallishaltian tarkoittamalle tielle. Deeva, joka kansallis-auraan pukeutuneena aina tietää, mitä hänen kansansa ajattelee ja tuntee, ei pakoita kansaa ajattelemaan ja tuntemaan, niinkuin hän soisi, vaan on itse niin sisällisen lujasti liittynyt kansan elämään, että hän pakoittautuu kulkemaan kansan mukana, kansan yksilöiden yhteistajunnan mukana, vaikka itse näkisi suoran tien menevän toiseen suuntaan.

Hän on kansansa kasvattaja ja hän rakastaa sitä kuin äiti, joka varoittaa ja nuhtelee lastaan, joka näyttää sille ihannetta, mutta ei väkivallalla pakoita sitä tottelemaan. Hänen rakkautensa on todella kuin äidin rakkaus, joka synnissä ja surussakin kulkee lapsensa rinnalla, lohduttaen, tukien, toivoa herättäen, eikä hänen rakkautensa väsy, vaikka kansa sokeudessaan tuottaa hänelle tulista tuskaa.

22.

Koska kansallishaltia on itsenäinen enkeliolento, joka vapaasta halustaan ryhtyy jonkun kansan johtajaksi, onko silloin taattu, että jokaisella kansalla on oma deevansa? Ei ole, eikä jokainen kansa olekaan siinä asemassa, että sillä olisi oma kansallishaltiansa. Suojelusenkeli liittyy kansaan vasta silloin, kun kansalla on jokin historiallinen tai muu kulttuuritehtävä suoritettavanaan. Kaikilla suurilla valtakunnilla on henkijohtajansa, mutta ei joka kansanheimolla.

Mistä sitten tiedämme, onko esim. Suomen kansalla oma haltiansa? On olemassa varma tunnusmerkki, josta tämän voi päättää: poliittinen ja valtiollinen itsenäisyys. Kansa tulee varmasti itsenäiseksi, kun enkeli ottaa sen johdon käsiinsä. Tällä hetkellä meidän ei enää tarvitse epäillä Suomen deevan olemassaoloa. Ne, jotka vuosia tai vuosikymmeniä sitten tiesivät, että Suomella oli oma kansallishaltia, he tiesivät myös, että Suomi ennemmin tai myöhemmin saavuttaisi valtiollisen itsenäisyyden. Niinpä vuodesta 1910 lähtien puhuin suljetuissa teosofisissa piireissä Suomen tulevasta vapautumisesta Venäjän holhonalaisuudesta, uskalsinpa mainita vuodenkin (1915, sittemmin 1917). Julkisissa kirjoituksissani ja esitelmissäni puhuin Suomen päivästä, joka pian koittaisi ja jota ruusunhoitoiset pilvet taivaanrannalla jo ennustivat. Keskellä aikaa, joka monen mielestä näytti yhä synkistyvän, olin täynnä optimistisinta uskoa ja toivoa.

PEKKA ERVAST

(Ruusu-Risti 1921 Maaliskuu N:o 3, s. 142-151)